

AZ OPREDJELJENJA FOLYÓIRAT 1980. ÉVI
OKTÓBERI SZÁMA

Az Opredjeljenja elnevezésű sarajevói folyóirat az öngazgatási szocialista társadalom elméletét és gyakorlatát dolgozza fel. Felelős- és főszerkesztője Nenad I. Kedmanović. Havonta egyszer jelenik meg.

A Participáció, öngazgatás, szocializmus — Cavtat '80 elnevezésű rovatban elsőként Kiro Gligorov írása olvasható, melynek címe A szocialista öngazgatás társadalmi-gazdasági alapjai (Jugoszláviában). E cikk lényegére és mondanivalójára a következő hét alcímből következtethetünk: 1. Történelmi visszapillantás; 2. Központi kérdés — a munka mint az új termelési viszonyok szubjektuma; 3. A szocialista öngazgatás gazdasági törvényszerűségei; 4. Közvetlen öngazgatás és a társultmunka-szervezetek asszociációinak formái; 5. Jövedelemszerzés és elosztás; 6. Szolidaritás és kölcsönösség a jugoszláv öngazgatású társadalomban; 7. Az öngazgatású társadalom gazdasági és társadalmi fejlődésének ellentmondásai.

Az öngazgatás kialakulásának és fejlődésének bemutatása után a termelőeszközök társadalmi tulajdonáról ír. Összehasonlítja a társultmunka-szervezeteket a vállalatokkal. Vizsgálja a társultmunka-szervezeteknek a jugoszláv öngazgatási rendszerben betöltött szerepét. Majd a társulási folyamatok fontosságáról a következőket állapítja meg: „Nagyméretű társulási folyamat nélkül nincs koncentráció, amely a korszerű gazdasági fejlődés előfeltétele, mely nagy gazdasági befektetéseket igényel és akkora pénzeszközöket, melyeket egy vagy néhány alapszervezet nem tud biztosítani. A társultmunka-szervezetek nagyméretű társulásával a tervezés, a közös tudományos kutatómunka és sok más jelentős kérdés öngazgatási rendezése válik lehetővé.”

A következő 16 oldalas cikk szerzője Zdravko Grebo. Címe: Öngazgatás és állam. Bevezetőként széleskörűen ismerteti Marx államelméletét, az állam lényegét, szükségességét és osztályjellegét. Ezek után áttér a szocializmus fejlődésének átmeneti időszakára. Kitér a szocialista állam elhalására és a proletárdiktatúrára. Végezetül a szocialista

önigazgatású rendszer alapelveiről, a demokratizmusról ír és utal e rendszer „gyenge pontjaira”.

Jean Zeigler az imperializmus elleni harc és az öngazgatás kapcsolatát analizálja írásában. Felhívja a figyelmet arra a folyamatra, amely a fejlett országok és a „harmadik” világ közt alakult ki. A nagy nemzetközi vállalatok ugyanis mind nagyobb mértékben helyezik át termelésüket a fejletlen országokba, ahol olcsó a munkaerő. Ennek következtében Nyugat-Európában nő a munkanélküliség. Termékeik drágábbak az előbbiekéinél, s így nem versenyképesek a piacon. Csökken a munkások vásárlóereje. A szerző szerint ez a helyzet nagy veszélyt jelent a nemzetközi munkásmozgalomra nézve. Fennáll annak a lehetősége, hogy az európai munkások a legrégebb és legborzasztóbb fegyverhez, a rasszizmushoz folyamodnak és xenofóbiában szenvednek. Nagy szükség van az ázsiai, afrikai, latin-amerikai és európai munkások szolidaritására.

Sartre és az öngazgatás a címe Yvon Bourdet cikkének, melyben Sartre munkásságának politikai és filozófiai fejlődését méltatja az öngazgatást tárgyaló műveinek bemutatásán keresztül.

Továbbá Faud Muhić cikke olvasható, melynek címe: Egy alternatíva anakronizmusa. A szerző részletesen (28. oldalon) ismerteti az olvasóval Milovan Djilasnak a JKP/JKSZ-szel, a jugoszláv forradalommal, Tito elvtárs érdemeivel és szerepével kapcsolatos álláspontját. Külön kitér Djilas elemzési módszerének tárgyalására és annak kritikájára.

A Korszerű kapitalizmus marxista kritikája című rovat első írásának szerzője Zoran Vidaković. Címe: Szocializmus vagy barbárság. A kapitalizmus fejlődési irányvonalait és jellegzetességeit elemzi. Rámutat a társadalmi rendszer válságára és termelési rendszerének fogyatékoságaira.

Ezután Nikola Poplasen cikke következik Kapitalizmus, öngazgatás és emberi szükségletek címmel, melyben e szükségletek kielégítésének lehetőségéről ír. E folyamatot külön vizsgálja a kapitalista és a szocialista rendszerben. Arra a megállapításra jut, hogy a kapitalizmusban lebecsülik az emberi szükségletek kielégítésének fontosságát. A szocialista társadalmi rendszerben viszont ez a momentum a termelés motívumát képezi.

E rovat utolsó írásának szerzője Slobodan Inić, címe: A kapitalizmus krízisének marxista elmélete és „az összeomlás elmélete”. Ismerteti Bernstein, Marx, Engels, Kautsky és Rosa Luxemburg elméletét, melyben kitér e krízis okának vizsgálatára is.

A társadalmi-gazdasági témák elnevezésű rovatban még három cikk jelent meg.

Jugoszlávia és az Európai Közös Piac, főként pedig a Német Szövetségi Köztársaság közötti, 1979. évi külkereskedelmi kapcsolat eredményei a témája Azdajić Tomislav munkájának. A kivitel és a behozatal viszonyát elemzi. A külkereskedelmi mérleg kedvezőtlen alakulásának okait is vizsgálja. Statisztikai adatokat közöl külkereskedel-

münk alakulásáról. Választ keres arra a kérdésre: Milyen módszerekkel fokozhatnánk a kivitelt és csökkenthetnénk a behozatalt? Foglalkozik a devizaelosztás kérdésével is.

Halid Kojhodžić írásának címe: Az inflációs mechanizmus elméleti alapjai, melyben a kereslet és a költségek inflációjának elméletével, a pénz kvantitatív elméletével, a monetaristák és Marx inflációelméletével ismerteti meg az olvasót. Végezetül kihangsúlyozza: „A fentiekből világosan látszik, hogy Marx inflációelmélete mint egyedülálló és komplex elmélet, az egyedüli és valódi elméleti alapja az infláció megismerésének.”

Utolsóként Aleksa Milojević írása jelent meg e rovatban, melynek címe: Migrációelmélet és a valóság. Vizsgálja a munkaerő-vándorlás motívumait és következményeit, a bevándorolt munkások alkalmazásának előnyeit és hátrányait.

Az Opredjeljenja 1980. évi októberi száma a felsorolt cikkeken kívül nem közöl sem folyóirat-, sem könyvbemutatót.